

БӨЛІМ: UNIVER / ATY / СТУДЕНТ

Медицина немесе фармацевтика қызметкерінің кәсіптік міндеттерін тиісінше орындамауы: қоғамдық қауіп және құқықтық жауапкершілік

ЖАРИЯЛАНДЫ
09.12.2025ТІРЕК СӨЗДЕР
317-бап, қылмыстық жауапкершілік,
медицина, медициналық қателік,
пациент қауіпсіздігі, салғырттық,
фармацевтикаСІЛТЕМЕ
https://bilimger.kz/185664/

Бейсенбай Арайлым Сапарғалиовна

Фармацевтикалық өндіріс технология мамандығының 1-курс студенті

Жетекші: **Жумабаева Куралай Жумабаевна**

Алматы технологиялық университеті

Әлеуметтік гуманитарлық пәндер кафедрасының ассистент профессоры,
заң ғылымдарының кандидаты

АҢДАТПА

Бұл мақалада Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексінің 317-бабында қарастырылған медицина немесе фармацевтика қызметкерінің кәсіптік міндеттерін тиісінше орындамау тақырыбы жан-жақты талданады. Медициналық көмек көрсетудегі салғырттықтың себептері, зардаптары, құқықтық жауапкершілік және осы құқық бұзушылықтың қоғамға тигізетін әсері қарастырылған. Сонымен қатар фармацевтикалық саладағы қателіктердің пациент денсаулығына, дәрі-дәрмек айналымына және жалпы қоғамдық қауіпсіздікке ықпалы сипатталады.

Кілт сөздер: медицина, фармацевтика, 317-бап, қылмыстық жауапкершілік, салғырттық, пациент қауіпсіздігі, медициналық қателік.

АННОТАЦИЯ

В статье рассматриваются особенности уголовной ответственности по статье 317 УК РК — ненадлежащее исполнение профессиональных обязанностей медицинским или

фармацевтическим работником. Анализируются причины врачебных и фармацевтических ошибок, их последствия для пациента, а также правовые меры по предупреждению подобных нарушений.

ABSTRACT

This article analyzes Article 317 of the Criminal Code of the Republic of Kazakhstan regarding improper fulfillment of professional duties by medical or pharmaceutical workers. The study examines causes and consequences of medical negligence, liability mechanisms, and the impact of such offenses on public health and safety.

Қазіргі таңда медицина мен фармацевтика саласы қоғамның ең маңызды және жауапты салаларының бірі болып табылады. Адам өмірі мен денсаулығы тікелей осы мамандардың кәсіби шеберлігіне байланысты. Сондықтан ҚР Қылмыстық кодексінің 317-бабында медицина немесе фармацевтика қызметкерінің кәсіптік міндеттерін тиісінше орындамауына қатысты қылмыстық жауапкершілік нақты белгіленген. Бұл баптың мақсаты – пациенттің өмірін қорғау, медициналық көмектің сапасын арттыру және мамандардың кәсіби жауапкершілігін күшейту.

ҚР ҚК 317-бабына сәйкес, медицина немесе фармацевтика қызметкерінің өз міндеттерін адал, кәсіби және уақтылы орындамауы адамның денсаулығына әртүрлі деңгейдегі зиян келтіруге немесе оның өліміне әкелсе, қылмыстық жауапкершілік туындайды. Міндеттерді тиісінше орындамау әртүрлі түрде көрініс табады: диагнозды дұрыс қоймау, дәрілік препараттарды қате беру, дәрілерді дұрыс сақтамау, санитарлық нормаларды бұзу, пациент жағдайын бақыламау, медициналық құжаттаманы дұрыс жүргізбеу.

Мұндай құқық бұзушылықтардың туындауына бірнеше негізгі себеп әсер етеді: кәсіби біліктіліктің төмендігі, саладағы кадр тапшылығы, шамадан тыс жұмыс жүктемесі, салғырттық, техникалық жабдықтардың ескіруі және фармацевтикалық бақылау жүйесінің әлсіздігі. Медицина мен фармацевтика саласындағы кез келген қателік тек бір пациентке ғана емес, жалпы қоғам денсаулығына қауіп төндіретіні анық. Адамның өміріне қауіп төнуі, өлім-жітімнің артуы, дәрілік уланулар, медициналық қызметке деген сенімнің төмендеуі, экономикалық шығындардың көбеюі – осы бапқа жататын құқық бұзушылықтардың негізгі салдары.

317-бап бойынша қылмыстық жауапкершілік келтірілген зиянның ауырлығына байланысты анықталады. Егер абайсызда жеңіл зиян келтірілсе – айыппұл немесе түзету жұмыстары түріндегі жаза қарастырылған. Орташа зиян келтірілсе – бас бостандығын шектеу немесе қызметтен шеттету жазасы тағайындалуы мүмкін. Ал адамның өліміне әкелген жағдайда 5 жылдан 10 жылға дейін бас бостандығынан айыру жазасы қолданылады. Егер қылмыс бірнеше адамға қатысты жасалса немесе дәрілік

препараттарды қасақана бұрмалау орын алса, жаза түрі ауырлайды.

Мұндай құқық бұзушылықтардың алдын алу үшін салада бірқатар шаралар қажет: медицина қызметкерлерінің біліктілігін тұрақты түрде арттыру, дәрілік заттар сапасын қатаң бақылау, пациент қауіпсіздігі мәдениетін қалыптастыру, медициналық техниканы уақтылы жаңарту, электронды құжат жүргізу жүйесін жетілдіру, фармацевтикалық инфрақұрылымды дамыту.

Қорытындылай келе, 317-бап тек заңдық норма емес, қоғам денсаулығын қорғаудың маңызды тетігі болып табылады. Медицина немесе фармацевтика қызметкерінің бір сәттік салғырттығы адам өміріне үлкен қауіп төндіруі мүмкін. Сондықтан әрбір маман өз ісіне жауапкершілікпен қарап, кәсіби деңгейін үнемі дамытып, науқастардың өмірі мен денсаулығын қорғауды басты мақсат ретінде ұстануы қажет.

ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

1. Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексі. Астана, 2024.
2. ҚР Денсаулық сақтау министрлігі. Медициналық көмектің сапасын бақылау қағидалары, 2023.
3. Тұрсынов Е. Медициналық құқық. Алматы, 2020.
4. Фармацевтикалық іс және дәрілік заттардың қауіпсіздігі. Алматы, 2022.

КМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.